

УДК 316.334

DOI: 10.33813/2224-1213.25.2021.5

Біланіч Людмила Віталіївна

*кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри менеджменту, фінансів та інформаційних технологій, Карпатський університет імені Августина Волошина
lbilanych@gmail.com
ORCID ID: 0000-0002-9005-6985*

Кулеша-Любінець Мирослава Миронівна

*кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри загальної та клінічної психології, Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, м. Івано-Франківськ
myroslava.kulesha@pnu.edu.ua
ORCID ID: 0000-0002-9130-1719*

Кулініч Тетяна Володимирівна

*кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри менеджменту організацій, Національний університет «Львівська політехніка»
tetiana.v.kulinich@lpnu.ua
ORCID ID: 0000-0003-0110-7080*

ЗНАЧЕННЯ СОЦІАЛЬНОГО БІЗНЕСУ В КОНТЕКСТІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Мета статті полягає в дослідженні теоретичного та практичного значення соціального бізнесу як одного з найбільш перспективних векторів забезпечення сталого економічного розвитку в умовах необхідності формування високого рівня соціально зорієнтованої свідомості господарюючих суб'єктів, громадян та інших учасників економічних відносин. **Методологія дослідження.** Аналіз проблематики здійснено завдяки застосуванню методів порівняння, абстракції, аналізу, узагальнення, а також графічного та табличного моделювання. **Наукова новизна** полягає у встановленні значення соціального бізнесу, а також обґрунтуванні концептуальних основ і пропозицій дієвих важелів впливу на роз-

виток соціального підприємництва в Україні. В умовах глобалізації, активізації міждержавної соціально-економічної співпраці, а також популяризації чесності, демократії, соціальної та екологічної відповідальності як фундаментальних пологень ефективного підприємництва, сталий економічний розвиток України доцільно трактувати як симбіоз результативної комерційної діяльності та діяльності, спрямованої на задоволення соціальних потреб громадськості й суб'єктів глобального економічного простору. Досягнення оптимального балансу між обумовленими напрямками роботи є складним викликом для сучасного бізнес-сектору, що спонукає до глибоких досліджень проблематики.

Висновки. У результаті детермінування ключових ознак, принципів і функцій соціального підприємництва досліджено не лише природу його походження, а й рівень впливості на процеси, що відбуваються на теренах вітчизняного ринкового середовища. Узагальнено, що сталий економічний розвиток України є стратегічною метою держави, тоді як розвиток соціального підприємництва, зокрема перехід на соціально орієнтовану модель організації ринкових відносин, є лише одним із ключових етапів на шляху досягнення визначеної публічними органами влади стратегічної цілі.

Ключові слова: Цілі сталого розвитку України, соціальний бізнес, соціальне підприємництво, стимули розвитку соціального бізнесу в Україні.

Біланч Людмила Витальевна

кандидат економічних наук, доцент,

доцент кафедри менеджмента, фінансов і інформаційних технологій, Карпатський університет імені Августина Волошина

Кулеша-Любінець Мирослава Мироновна,

кандидат психологічних наук, доцент,

доцент кафедри загальної і клінічної психології,

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

Кулініч Татьяна Владимировна

кандидат економічних наук, доцент,

доцент кафедри менеджмента організацій,

Національний університет «Львівська політехніка»

Значение социального бизнеса в контексте устойчивого развития экономики Украины

Цель статьи заключается в исследовании теоретического и практического значения социального бизнеса как одного из наиболее перспективных векторов обеспечения устойчивого экономического развития в условиях необходимости формирования высокого уровня социально сориентированного сознания субъектов хозяйствования, граждан и других участников экономических отношений.

Методология исследования. Исследование проблематики проводилось с использованием методов сравнения, абстракции, анализа, обобщения, а также графического и табличного моделирования. **Научная новизна** заключается в определении значения социального бизнеса, а также в обосновании концептуальных основ и предложении действенных инструментов влияния на развитие социального предпринимательства в Украине. В условиях глобализации, развития межгосударственного социально-экономического сотрудничества, а также популяризации честности, демократии, социальной и экологической ответственности как фундаментальных основ эффективного предпринимательства, устойчивое экономическое развитие Украины представляет собой симбиоз результативной коммерческой деятельности и деятельности, направленной на удовлетворение социальных потребностей и общественности, и субъектов глобального экономического сообщества. Достижение оптимального баланса между обусловленными направлениями работы является сложным вызовом для современного бизнес-сектора, что побуждает к углубленным исследованиям проблематики.

Выводы. В результате детерминирования ключевых характеристик, принципов и функций социального предпринимательства исследовано не только происхождение, а и уровень влияния на процессы, которые происходят на арене рыночных отношений в Украине. Определено, что устойчивое экономическое развитие Украины является стратегической целью государства, в то время как развитие социального бизнеса, в частности переход на социально ориентированную модель организации рыночных отношений, необходимо рассматривать лишь как один из ключевых этапов на пути к достижению определённой органами публичного управления стратегической цели.

Ключевые слова: Цели устойчивого развития Украины, социальный бизнес, социальное предпринимательство, стимулы развития социального бизнеса в Украине.

Bilanych Lyudmyla

*Candidate of Economic Sciences, Docent, Associate of Professor
at the Department of Management, Finance and Information Technology,
Augustyn Voloshin Carpathian University*

Kulesha-Liubinets Myroslava

*PhD (Psychologys), Docent, Associate of Professor
at the Department of General and Clinical Psychology,
Vasyl Stefanyk Precarpathian National University*

Kulinich Tetiana

*Candidate of Economic Sciences, Docent, Associate of Professor at the
Department of Organizational Management,
Lviv Polytechnic National University*

**The importance of social business in the context of
stable development of Ukraine's economy**

Abstract. Nowadays the most characteristic are intense and rapid globalization, European integration processes, international social and economic cooperation and, in addition, popularization of new ideas about democracy, professional honesty, social and environmental responsibility and governance in entrepreneurship. Taken together, these factors are complementary and can advance for sustainable development of Ukraine. In this context sustainable economic development is symbiosis of an effective commercial and social business. The achievement of the optimum balance between profit maximization of Ukrainians' companies in a long run and meeting the population's socio-economic needs, such as enhancement of the quality of life is now recognized as a major challenge for our country. This situation is particularly complicated by the case of permanent complex crises and unsuccessful reformation of national public government.

The article is devoted to the analysis of considerable theoretical and practical significance of social business as a primary entrepreneurship by which sustainable economic development of Ukraine is achieved. Social business is essential to strengthen the social responsibility, social awareness and civil unity among the market participants. These issues have been outlined in this science paper by authors.

Comparison, methods of abstraction, analysis and generalization, graphic and tabular modeling are the research methods which were used in the article.

In this science paper the concept of "social business", the main features, basic principles and functions of the social entrepreneurship and impacts of the social business sector on sustainable economic development of Ukraine are analyzed by authors.

So, based on theoretical and methodological research, it was determined that sustainable development is our country's strategic goal. In the meantime, social business development is one of the key vectors to achieve defined objective.

Key words: Sustainable development goals of Ukraine, social business, social entrepreneurship, incentives for development of social business in Ukraine.

Постановка проблеми. Реалії недобросовісної конкуренції, закономірності розвитку ринкових відносин та актуальні тенденції трансформації політичного, економічного й соціального секторів України як фундаментальних складових будь-якої сучасної держави свідчать про низький рівень ефективності їх функціонування, що в сукупності виступає глобальним чинником дестимулювання сталого економічного розвитку України.

У таких умовах доцільним є розвиток не лише традиційного підприємництва, сутність якого пов'язана із максимізацією прибутків господарюючих суб'єктів, але й соціального, що в контексті загошення кризових явищ доцільно сприймати як реальну можливість, оптимальне джерело потенціалу, необхідного для вирішення матеріальних проблем громадськості. Збалансоване функціонування соціального та комерційного бізнесів у перспективі сприятиме задоволенню різноманітних соціально-економічних потреб та інтересів фізичних і юридичних осіб, а також держави загалом.

У такому контексті соціальний бізнес доцільно вважати механізмом забезпечення прав людини, які вже давно визначені та закріплені на конституційному рівні. Тобто в Україні громадянин, його життя, здоров'я, честь і гідність, недоторканність, а також безпека визначені як найвища соціальна цінність. Проте прагнення людини максимізувати особистий дохід, що, власне, є метою комерційної діяльності, переважає і знецінює роль соціального бізнесу, а, відповідно, і прав громадян. Наведені аспекти актуалізують необхідність, а також посилюють значення проведення ґрунтовних досліджень обумовленої в роботі проблематики, особливо в контексті прагнення України досягти сталого економічного розвитку та вийти на рівень глобальної соціально-економічної співпраці із високорозвинутими державами.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанням сутності та значення соціального бізнесу як важливої соціально орієнтованої форми підприємництва, а також реформаційним заходам, реалізація яких необхідна в контексті оптимізації ринкових умов для розвитку окресленої форми бізнесу на шляху забезпечення сталого розвитку економіки України присвячено праці багатьох науковців. Загалом поняття «соціальний бізнес» як «провідну модель капіталізму майбутнього з людським обличчям» увів нобелівський лауреат Мохаммад Юнус, який визначив, що значення цієї категорії полягає в боротьбі з бідністю, поверненні інвестицій без дивідендів, екологічній свідомості громадян і покращенні умов праці.

Проте під впливом соціально-економічних трансформацій відбувається модифікація економічних категорій, що цілком закономірно в умовах мінливості ринку. Окреслену проблематику проаналізувала вітчизняна дослідниця З. Галушка [1], яка вказала на низку проблем регіонального характеру, вирішити які можна завдяки використанню соціального бізнесу, особливо в умовах проведення реформи фіскальної децентралізації. Такі науковці, як Н. Луговенко, Н. Коваленко [2], Н. Водницька, Л. Грицина, А. Колот [3], О. Степанова, Л. Вербівська [4] проаналізували аспекти забезпечення соціальної відповідальності вітчизняного бізнесу та фактори підвищення соціального

статусу підприємств; дослідники встановили, що в сукупності це ключові характеристики, що визначають рівень ділової репутації господарюючого суб'єкта в умовах сучасної ринкової економіки. Н. Пилипенко [5] окреслив особливості соціального підприємництва як нового виду бізнесу для України, дослідив значення соціального підприємництва у вирішенні соціально-економічних проблем суспільства, а також як необхідного елемента системи стимулювання сталого розвитку держави. Аналізу взаємозалежності між розвитком соціального бізнесу в Україні та сталим розвитком економіки держави присвячено праці В. Базилевича, Б. Данилишина, Д. Берга, В. Попова й ін. Узагальнюючи результати проведених теоретико-методологічних досліджень вітчизняних науковців, можемо стверджувати, що сталий розвиток економіки – це водночас і динамічний, і мінливий процес, що охоплює соціальну, економічну й екологічну сфери людської діяльності [6].

Зарубіжні науковці також зробили вагомий внесок у дослідження ролі соціального бізнесу. К. Нокертс [7] вказав, що стан розвитку соціального підприємництва залежить не лише від умов ринкового середовища та цілей сталого розвитку держави, а й від рівня обізнаності підприємців щодо концептуальних основ організації соціального бізнесу. Беззаперечно, динаміку економічного розвитку держави визначають як наявний соціально-економічний потенціал, так і раціональність його використання та фінансова грамотність громадян, що особливо актуально в організації соціального бізнесу. N. Rathert, J. Mair [8], G. Reischauer [9] проаналізували значення соціального бізнесу шляхом детермінування його загальних рис. Автори визначили роль соціальних підприємств у контексті задоволення суспільних потреб, а також соціальних наслідків для держави в умовах забезпечення сталого розвитку економіки. J. Dees [10] вказав, що значення соціального бізнесу полягає у створенні та підтримці соціальної цінності ринку, перманентному пошуку та використанні нових можливостей для реалізації визначеної державою і громадськістю стратегічної мети, у безперервному процесі розвитку соціально необхідних інновацій і знань, а також рішучості дій, яка не обмежується наявними ресурсами, а визначається новими соціальними потребами громадськості. Отже, соціальний бізнес, на відміну від комерційного, може гарантувати високу відповідальність перед клієнтами, споживачами, а також суспільством за результати господарської діяльності, що особливо важливо для забезпечення сталого економічного розвитку.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Аналіз сформованої науково-практичної і теоретико-методологічної бази свідчить про великий потенціал розвитку соціального бізнесу в Україні та підвищення його значення в буденному житті наших громадян. Проте сьогоденний ринок є мінливим, а соціально-економічне середовище України доцільно охарактеризувати як таке, що динамічно трансформується. В умовах кризових явищ, спричинених пандемією COVID-19, а також глобальної невизначеності, тенденції та закономірності розвитку вітчизняного соціального бізнесу стають не достатньо прогнозованими. Обумовлені аспекти підтверджують важливість проведення подальших досліджень окресленої проблематики,

проте вже з урахуванням актуальних змін: загострення пандемії, активізації громадської ініціативи, проведення реформи децентралізації та трансформації підходів публічного управління, а також розгортання соціально орієнтованих реформ. Окрім того, особливо важливим завданням для науковців є вибір найбільш оптимальних інструментів збалансування цілей сталого розвитку економіки України з основами організації соціального бізнесу.

Мета статті. Наукова стаття являє собою оригінальне дослідження актуальних тенденцій, закономірностей розвитку, а також теоретичного та практичного значення соціального бізнесу як одного з найбільш перспективних векторів забезпечення сталого економічного розвитку України. Для досягнення поставленої мети в процесі аналізу сформовано й вирішено важливі наукові та практичні завдання, зокрема:

- охарактеризувати сутність соціального бізнесу, визначити ознаки, що відрізняють соціальне підприємництво від комерційного;
- дослідити тенденції і закономірності трансформації соціального бізнесу в умовах сталого економічного розвитку України;
- окреслити перспективи розвитку соціального бізнесу в контексті забезпечення сталого соціально-економічного розвитку України.

Виклад основного матеріалу дослідження. В умовах стрімкого індустріального розвитку фундаментальною цінністю залишається соціальна безпека, права й інтереси громадськості, що, власне, формують саме той трудовий потенціал держави, який є ресурсним забезпеченням сталого економічного розвитку. Створення сучасної моделі організації раціонального й ефективного соціального бізнесу, а також піднесення його значення у структурі глобальних соціально-економічних відносин, зокрема на рівні міждержавної співпраці, варто розпочинати з аналізу конституційних положень. Кожна із сучасних держав визнає інтереси, потреби та соціальну позицію громадянина пріоритетом, зокрема стаття 3 Конституції України (далі – Конституції) вказує, що людина, її життя і здоров'я, честь та гідність, недоторканність і безпека є найвищою соціальною цінністю [11].

З урахуванням окреслених вище аспектів різні погляди науковців про роль і значення соціального бізнесу як одного з векторів перспективної діяльності в межах реалізації Цілей сталого розвитку України (далі – Цілей) систематизовано в табл. 1.

Таблиця 1

Значення соціального бізнесу в розрізі різних поглядів сучасних науковців

Науковець	Тракування значення соціального бізнесу
1	2
Н. Луговенко, Н. Коваленко [2]	Соціальний бізнес призначений для провадження публічної діяльності, спрямованої на задоволення потреб суспільства; кінцева мета такого підприємства має соціальний та економічний ефекти у вигляді економії державного бюджету й прибутку економічних структур; визначені цілі залежать як від прибутку, так і бажаного соціального ефекту від його комерційної діяльності.

Закінчення таблиці 1

1	2
C. Сафаров [12]	Значення соціального бізнесу виражається в прагненні вирішити чи пом'якшити нагальні соціально-економічні проблеми сучасними бізнес-способами. Перед підприємцями, які працюють у цій сфері, подвійне завдання: по-перше, задовільнити потреби населення в тих соціальних послугах, які не можуть бути якісно надані в межах чинної системи організацій, що становлять соціальну інфраструктуру; по-друге, підвищити якість життя окремих категорій громадян за рахунок їх включення в трудову діяльність, якщо вони через низку причин були з неї виключені.
J. Dees [10]	Соціальний бізнес призначений для вирішення соціальних проблем і надання соціально значущих товарів, які належним чином не надали уряд або приватні ринки.
R. Mosher William [13]	Соціальний бізнес прагне до стійких і великомасштабних змін за рахунок новаторської ідеї вирішити серйозні соціальні проблеми.
E. Omarov [14]	Значення діяльності у сфері соціального бізнесу полягає у використанні можливостей для збільшення соціального добробуту, створенні нових підприємств або управлінні наявними організаціями за допомогою інноваційних технологій.
Європейська асоціація венчурної філантропії	Значення соціального бізнесу полягає в орієнтації на досягнення соціального впливу із застосуванням ринкових механізмів, інноваційних способів для вирішення питань державного сектору.

Джерело: авторська розробка.

Ознаки соціального бізнесу в умовах стимулювання сталого розвитку економіки держави зазначено на рис. 1.

ОЗНАКИ СОЦІАЛЬНОГО БІЗНЕСУ	
1. Соціальний вплив (social impact) – цільова спрямованість на вирішення або пом'якшення наявних соціальних проблем.	←
2. Інновації (innovations) – застосування нових, унікальних підходів для посилення соціального впливу.	←
3. Самооплатність і фінансова стійкість (selfrepayment and financial stability) – здатність соціального підприємства вирішувати соціальні проблеми за рахунок доходів, одержуваних від власної діяльності.	←
4. Масштабність (scale, range; dimensions) – збільшення масштабу діяльності соціального підприємства (на національному й міжнародному рівнях) і поширення досвіду з метою підвищення соціального ефекту.	←
5. Підприємницький підхід (entrepreneurial approach) – здатність соціального підприємця долати недоліки ринку, знаходити можливості, акумулювати ресурси, розробляти нові рішення, що позитивно впливають на суспільство загалом.	←

Рис. 1. Ознаки соціального бізнесу в умовах сучасного ринку

Джерело: авторська розробка на основі [5; 14].

Метою соціального бізнесу є збереження базових соціальних цінностей, зокрема формулювання соціально орієнтованої моделі організації виробничо-господарських відносин у державі, місією – оптимізація сучасного соціально-економічного середовища та формування кращих умов для життєдіяльності кожного з громадян. Джерелами фінансування соціального бізнесу є фінансові ресурси учасників соціальних підприємств, прибуток від власної діяльності, гранти, мікрофінансування. Оскільки кінцевою метою функціонування будь-якого бізнесу все одно залишається отримання певних соціально-економічних вигод, то набутий від діяльності прибуток реінвестується або фінансується в певні соціально важливі проекти.

На жаль, у реаліях вітчизняного ринкового середовища відсутні ефективні методики збору та систематизації аналітичної і статистичної інформації стосовно розвитку соціального бізнесу в Україні, а також його впливу на стан досягнення Цілей сталого розвитку.

Каталог соціальних підприємств 2016–2017 років, виданий у межах проекту «Соціальні підприємства в Україні» громадської організації «Молодіжний центр з проблем трансформації соціальної сфери “Соціум-XXI”» за фінансової підтримки Western NIS Enterprise Fund, містить систематизовану інформацію про стан розвитку соціального бізнесу в Україні [15].

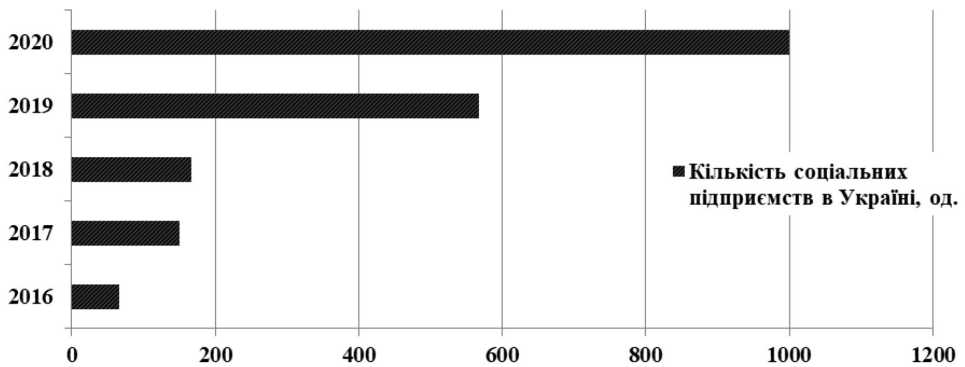

Рис. 2. Динаміка розвитку соціального бізнесу в Україні

Джерело: авторська розробка на основі [16, с. 7].

Протягом 2015–2016 років було створено 66 соціальних суб’єктів господарювання в Україні. Протягом 2017–2020 років динаміка залишалась позитивною. Станом на 2020 рік уже існувала 1000 одиниць, що, беззаперечно, є важливим показником у контексті сталого розвитку економіки України (рис. 2). Географія поширення соціальних підприємств охоплює всю Україну (рис. 3). Найменше соціальних підприємств у Волинській області.

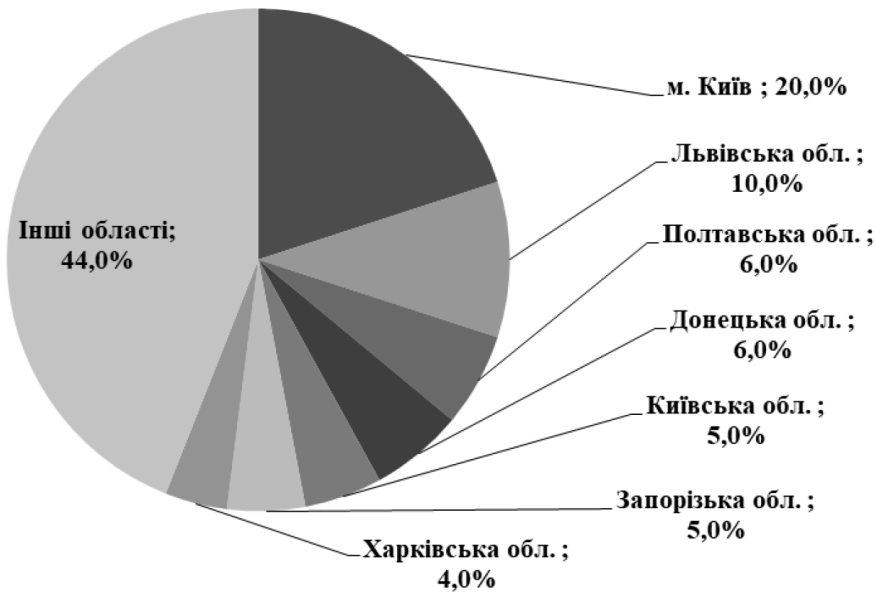

Рис. 3. Географія розвитку соціального бізнесу в Україні

Джерело: авторська розробка на основі [16, с. 8].

Помітне збільшення кількості соціальних підприємств протягом досліджуваних років (більш ніж у 15 разів) є своєрідною реакцією на:

- прояви соціально-економічної кризи, що стала наслідком політичної та геополітичної кризи: військовий конфлікт на Сході України, анексія Криму;

- появу нових категорій осіб, які потребують соціальної підтримки: біженці, ветерани АТО / ООС;

- економічну стагнацію, зріст інфляції та інші негативні прояви погіршення макроекономічних показників розвитку України;

- глобальні кризові тенденції, спричинені пандемією COVID-19, в умовах якої з'явилась потреба підвищити рівень соціального захисту окремих верств населення.

Органи публічного управління України прагнуть мінімізувати негативні тенденції і сповільнити погіршення макроекономічних показників розвитку держави. Саме соціальний бізнес може стати основним важелем вирішення проблем соціального характеру. Соціальне підприємництво, у контексті сучасних тенденцій переходу на соціально орієнтовані моделі організації ринкових відносин, має потужний потенціал, необхідний для досягнення визначених чинним Урядом Цілей сталого розвитку держави.

ЦІЛІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ	Подолання бідності, голоду, досягнення продовольчої безпеки, поліпшення харчування і сприяння розвитку сільського господарства (зокрема органічного), забезпечення здорового способу життя.	ЦІЛІ СОЦІАЛЬНОГО БІЗНЕСУ
	Забезпечення гендерної рівності, скорочення соціальної нерівності, сприяння поступальному економічному зростанню, повній і продуктивній зайнятості, гідній праці для всіх.	
	Захист і відновлення екосистем, сприяння їх раціональному використанню, перехід до раціональних моделей споживання і виробництва, вжиття заходів з боротьби зі зміною клімату та його наслідками.	
	Забезпечення всеохопної і справедливої якійної освіти, заохочення можливості навчання впродовж усього життя; здобуття освіти з метою працевлаштування.	
	<i>Перша мета соціального бізнесу:</i> будівництво доступного житла та забезпечення ним громадян із числа малозабезпечених, дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, молоді, багатодітних сімей. З одного боку, певні верстви населення отримують житло, а з іншого – з'являться нові робочі місця.	
	<i>Друга мета соціального бізнесу:</i> запобігання всім формам насильства, зокрема домашнього та гендерно зумовленого; проведення просвітницької, інформаційно-консультативної роботи щодо профілактики та розв'язання проблем, пов'язаних із залежністю від алкоголю, наркотиків, іншою залежністю, яка має негативні наслідки для людини та суспільства.	
	<i>Третя мета соціального бізнесу:</i> здійснення заходів щодо охорони навколишнього природного середовища та гарантування екологічної безпеки.	
	<i>Четверта мета соціального бізнесу:</i> створення умов для реалізації творчих, культурних, спортивних можливостей дітей; сприяння працевлаштуванню осіб, які не мають роботи, зокрема шляхом їх навчання, поглиблення професійних компетенцій; допомога в пошуку роботи.	

Рис. 4. Напрями використання соціального бізнесу як інструменту реалізації Цілей сталого розвитку України

Джерело: авторська розробка на основі [16, с. 8].

На рис. 4 відображено актуальні Цілі сталого розвитку України та цілі соціального бізнесу, а також взаємозалежність між їх досягненням. На нашу думку, взаємоузгоджена реалізація соціальних бізнес-цілей і цілей публічного управління сприятиме поліпшенню макроекономічної ситуації в державі та виходу України на новий етап розвитку, зокрема вищий рівень фінансової стійкості й стабільності функціонування.

Визначальними чинниками, що сприятимуть розвитку соціального підприємства як одного з векторів досягнення Цілей сталого розвитку економіки України, є:

- фінансова підтримка;
- допомога держави чи місцевої влади, що особливо актуально в умовах проведення реформи політичної, адміністративної та фінансової децентралізації;
- навчання керівників і працівників, які працюють у сфері соціального бізнесу, специфіці роботи такого напрямку підприємництва;
- розширення виробничо-технічної бази соціальних підприємств України;
- підвищення суспільної свідомості та соціальної відповідальності громадянськості.

Отже, значення соціального бізнесу в контексті сталого соціально-економічного розвитку України полягає в сприянні формування миролюбного та відкритого суспільства як в інтересах сталого розвитку держави, так і задля створення соціально орієнтованого бізнес-середовища.

Висновки. У ході дослідження теоретичних аспектів і встановлення значення соціального бізнесу як методу стабілізації динаміки та підвищення темпів соціально-економічного розвитку України визначено, що соціальне підприємництво – це мультикомпонентне суспільне явище та вид сучасної господарської діяльності, яка зорієнтована на забезпечення позитивних соціальних перетворень на засадах самоопушності, реінвестування прибутку та інноваційності підходів організації господарських процесів, а також управління ними.

На нашу думку, в умовах глобалізації та посилення інтеграційних процесів доцільно вивести соціальний бізнес із площини благодійності та підвищити його значення до рівня пріоритетного, високо-ефективного механізму, який у перспективі зможе стати джерелом забезпечення соціально-матеріальних потреб населення, а також методом консолідації зусиль громадянськості, влади та бізнесу на шляху досягнення цілей сталого розвитку нашої держави.

Список використаних джерел

1. Галушка З. І. Роль соціального підприємництва у забезпеченні розвитку громад. *Соціальне підприємництво: теорія, практика та міжнародний досвід* : зб. матер. Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Київ, 18 травня 2018 р.). Київ : КНЕУ, 2018. С. 185–188.
2. Луговенко Н. В., Коваленко Н. В. Соціальні підприємства як інструмент діалогу держави і суспільства. *Інфраструктура ринку*. 2020. Вип. 42. URL: http://marketinfr.od.ua/journals/2020/42_2020_ukr/34.pdf (дата звернення: 13.05.2021).
3. Колот А. Корпоративна соціальна відповідальність: еволюція та розвиток теоретичних поглядів. *Економічна теорія*. 2013. № 4. С. 5–26.
4. Вербівська Л. В. Організаційне забезпечення соціальної відповідальності бізнесу як фактор підвищення конкурентного потенціалу підприємства. *Економіка, фінанси та управління: теорія та практика* : зб. тез доп. Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Полтава, 30 червня 2017 р.). Полтава : ЦФЕНД, 2017. С. 27–31.
5. Пилипенко Н. М., Карпець О. В. Теоретичні аспекти соціального підприємництва в сучасних умовах. *Ефективна економіка* : електр. наук. фахове видання. 2021. № 3. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/3_2021/89.pdf (дата звернення: 13.05.2021).

6. Шергіна Л. А., Нотевський Є. В., Жемба А. Й. Соціальне підприємництво в контексті сталого розвитку. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*. 2018. № 3(2). С. 160–165.
7. Hockerts K. The Effect of Experiential Social Entrepreneurship Education on Intention Formation in Students. *Journal of Social Entrepreneurship*. 2018. Vol. 9(3). Pp. 234–256. doi:10.1080/19420676.2018.1498377
8. Mair J. Social Entrepreneurship: Research as Disciplined Exploration. *The Nonprofit Sector: A Research Handbook* / W. W. Powell, P. Bromley (Eds.). USA : Stanford University Press, 2020. Pp. 333–357.
9. Rathert N., Mair J., Reischauer G. Social enterprises = Sharing economy organizations? *The Business of Society*. 2019. URL: <http://www.bos-cbscsr.dk/2019/09/11/social-enterprises-sharing-economy-organizations/> (дата звернення: 13.05.2021).
10. Dees J. G. The meaning of social entrepreneurship. Center for the Advancement of Social. USA : Duke University's Fuqua School of Business, 2001.
11. Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. *Конституція України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 13.05.2021).
12. Сафаров С. М. Основы социального предпринимательства. Иваново : Роцца, 2014. 295 с.
13. Mosher-Williams R. Research on social entrepreneurship: understanding and contributing to an emerging field ARNOVA. URL: https://cdn.ymaws.com/arnova.siteym.com/resource/resmgr/Publications/ARNOVA_Research_on_Social_En.pdf (дата звернення: 13.05.2021).
14. Omarov E. Social entrepreneurship and what does it mean for management of consumer behavior. *Access journal, ACCESS Press*. 2020. № 1(2). Pp. 86–102. URL: [https://doi.org/10.46656/access.2020.1.2\(1\)](https://doi.org/10.46656/access.2020.1.2(1)) (дата звернення: 13.05.2021).
15. Каталог соціальних підприємств України 2016–2017 рр. : довідкове видання. Київ : Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2017. 300 с.
16. Соціальне підприємництво в Україні: економіко-правовий аналіз / за заг. ред. І. С. Каменко. Київ : видано за підтримки EU4Youth, 2020. 37 с.
17. Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року : Указ Президента України від 30.09.2019 № 722/2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/722/2019> (дата звернення: 13.05.2021).

References

1. Galushka Z. I. (2018) The role of social entrepreneurship in ensuring community development. *Social'ne pidpryjemnyctvo: teoriya, praktyka ta mizhnarodnyj dosvid: materialy VIII Mizhnar. nauk.-prakt. konf.* Kyiv : KNEU, pp. 185–188 (in Ukrainian).
2. Luhovenko N. V., Kovalenko N. V. (2020) Social enterprises as a tool for dialogue between state and society. *Infrastruktura rynku*, vol. 42. Available at: http://market-infr.od.ua/journals/2020/42_2020_ukr/34.pdf (accessed 13 May 2021) (in Ukrainian).
3. Kolot A. (2013) Corporate social responsibility: evolution and development of theoretical views. *Ekonomichna teoriya*, vol. 4, pp. 5–26 (in Ukrainian).
4. Verbiv'ska L. V. (2017) Organizational support of social responsibility of business as a factor in increasing the competitive potential of the enterprise. *Ekonomika, finansy ta upravlinnja: teoriya ta praktyka* : zb. tez dop. Mizhnar. nauk.-prakt. konf. (pp. 27–31). Poltava : CFEND (in Ukrainian).

5. Pylypenko N., Karpets O. (2021) Theoretical aspects of social entrepreneurship in modern conditions. *Elektronne naukove fahove vydannja "Efektyvna ekonomika"*, vol. 3. Available at: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/3_2021/89.pdf (accessed 13 May 2021) (in Ukrainian).
6. Shergina L. A., Notevs'kyj Je. V., Zhemba A. J. (2018) Social entrepreneurship in the context of sustainable development. *Visnyk Hmel'nyc'kogo nacional'nogo universytetu. Ekonomichni nauky*, vol. 3(2), pp. 160–165 (in Ukrainian).
7. Hockerts K. (2018) The Effect of Experiential Social Entrepreneurship Education on Intention Formation in Students. *Journal of Social Entrepreneurship*, vol. 9(3), pp. 234–256. doi:10.1080/19420676.2018.1498377
8. Mair J. (2020) Social Entrepreneurship: Research as Disciplined Exploration. In W.W. Powell, P. Bromley (Eds.). *The Nonprofit Sector: A Research Handbook*. USA : Stanford University Press, pp. 333–357.
9. Rathert N., Mair J., Reischauer G. (2019) Social enterprises = Sharing economy organizations? *The Business of Society*. Available at: <http://www.bos-cbscsr.dk/2019/09/11/social-enterprises-sharing-economy-organizations/> (accessed 13 May 2021).
10. Dees J. G. (2001) *The meaning of social entrepreneurship*. Center for the Advancement of Social. USA: Duke University's Fuqua School of Business.
11. Konstytutsiya Ukrainy: *Zakon Ukrainy vid 28.06.1996 № 254к/96-BP (1996)*. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80> (accessed 13 May 2021) (in Ukrainian).
12. Safarov S. M. (2014) *Osnovy social'nogo predprinimatel'stva* [Fundamentals of social entrepreneurship]. Ivanovo : Roshha (in Russian).
13. Mosher-Williams R. (2006) *Research on social entrepreneurship: understanding and contributing to an emerging field ARNOVA*. Available at: https://cdn.ymaws.com/arnova.siteym.com/resource/resmgr/Publications/ARNOVA_Research_on_Social_En.pdf (accessed 13 May 2021).
14. Omarov E. (2020) Social entrepreneurship and what does it mean for management of consumer behavior. *Access journal, ACCESS Press*, vol. 1(2), pp. 86–102. Available at: [https://doi.org/10.46656/access.2020.1.2\(1\)](https://doi.org/10.46656/access.2020.1.2(1)) (accessed 13 May 2021).
15. Youth Center for Social Transformation "SOCIUM-XXI", WNISEF. (2017) *Katalog social'nyh pidprijemstv Ukrainy 2016–2017* [Catalog of social enterprises of Ukraine 2016-2017]. Kyiv : Kyjevo-Mogyljans'ka akademija (in Ukrainian).
16. Kamenko I. S. (Ed.) (2020) *Social'ne pidprijemnytvo v Ukraini: ekonomiko-pravovyj analiz* [Social entrepreneurship in Ukraine]. Vydano za pidtrymky EU4Youth, Kyi'v, Ukraine (in Ukrainian).
17. President of Ukraine. (2019) *Goals of sustainable development of Ukraine through 2030*. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/722/2019> (accessed 13 May 2021) (in Ukrainian).